

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Շրջակա միջավայրի նախարար
Հակոբ Սիմիոյան

« 09 » 10 2024թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 209 - 24

Նախաձեռնող՝

«ՄԱՔՈՒՐ ԱՎԱԶ 2022» ՍՊԸ

Գեղարքունիքի մարզ, ք. Գավառ Բարեկամության փ. 14 նրբ փ. 3

Գործունեությունը՝

Նորատուսի ավազի և գլաքարակոպճային
խառնուրդի հանքավայրի առաջին տեղամասում
երկրաբանական ուսումնասիրություն

Գեղարքունիքի մարզ

Առդիր՝ 5 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 209 - 24

«09» հոկտեմբեր 2024թ.

Գեղարքունիքի մարզի Նորատուսի ավազի և գլաքարակոպճային խառնուրդի հանքավայրի առաջին տեղամասում երկրաբանական ուսումնասիրության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Նախաձեռնող՝	«ՄԱՔՈՒՐ ԱՎԱԶ 2022» ՍՊԸ
Ներկայացված նյութեր՝ փաստաթղթի տեսակը	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն, նախագծային փաստաթղթեր
Գործունեության տեսակ՝	/Բ կատեգորիա/
Գտնվելու վայրը՝	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ համայնք Նորատուս բնակավայր

Ներածական մաս. Գեղարքունիքի մարզի Նորատուսի ավազի և գլաքարակոպճային խառնուրդի հանքավայրի առաջին տեղամասում կատարվելիք երկրաբանական ուսումնասիրության տարածքը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզի Գավառ համայնքի Նորատուս բնակավայրի վարչական տարածքում՝ Սևանա լճի ջրհավաք ավազանի սահմաններում: Սևանա լճից 2.6 կմ, իսկ գավառագետից՝ 46 մ հեռավորությունների վրա և սահմանակից է Սևանա ազգային պարկի տարածքին:

Մոտակա բնակավայրերն են՝ Սարուխան, Լանջաղբյուր, Նորատուս, Երանոս բնակավայրերը: Երկրաբանական ուսումնասիրության նպատակով հայցվող տարածքը համայնքային կադաստրային քարտեզներում հաշվառված է որպես գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության հող (վարելահող):

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի (ՀՕ-150-Ն) 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ կետի ա. ենթակետի՝ նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Բ կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նկարագրական մաս. Երկրաբանական ուսումնասիրության տեղամասը 8. 077 հա տարածքով եզրագծվում է հետևյալ կողողինատներով (կողողինատները ներկայացված են ARMWGS-84 համակարգով)։

Բնապահպանական միջոցառումների իրականացման համար ընկերության կողմից կհատկացվի 1076.0 հազ. ՀՀ դրամ, որից 132.3 հազ. ՀՀ դրամը՝ տարածքի ռեկուլտիվացիայի համար:

Ըստ ներկայացված հաշվետվության՝ Նորատուսի հանքավայրի առաջին տեղամասում, հարակից Նորատուս բնակավայրում բնության հուշարձաններ հաշվառված չեն, պատմության և մշակույթի հուշարձաններով զբաղեցրած հողերը գտնվում են հայցվող տեղամասից նվազագույնը 0.8 կմ հեռավորության վրա:

Հայցվող տարածքում չեն արձանագրվել նաև ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում գրանցված տեսակներ:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա վնասակար ազդեցության մեղմացման/վերացման նպատակով նախատեսվում են հետևյալ բնապահպանական միջոցառումները.

- տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտի լիցքավորումը, յուղերի փոխարինումը, մեքենաների տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է մոտակա Նորատուս բնակավայրում: Դա կբացառի երևակման տարածքի աղտոտումը նավթամթերքներով,
- կենցաղային աղբը նախատեսվում է հավաքել հատուկ պարկերի մեջ՝ հետագայում տեղափոխելով մոտակա աղբահավաք կետեր, պայմանագրային հիմունքներով,
- լեռնատրանսպորտային միջոցների վրա չեզոքացուցիչ սարքերի տեղադրում՝ արտանետումները կրճատելու նպատակով,
- աշխատող մեքենայի շարժիչի կարգավորում՝ աղմուկի մակարդակի կարգավորման և կենդանական աշխարհի վրա բացասական ազդեցության նվազեցման նպատակով,
- կեղտաջրերի հավաքում հորատից հորում, որի դատարկումն իրականացվելու է հատուկ ծառայության ուժերով՝ պայմանագրային հիմունքներով,
- երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ավարտից հետո ռեկուլտիվացիայի իրականացում,
- իրականացվելու են բուսական և կենդանական աշխարհի պահպանությանն ուղղված միջոցառումներ,
- երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում ճանապարհներից դուրս, տեխնիկայի տեղաշարժի բացառում:

Երկրաբանական ուսումնասիրության ընթացքում իրականացնելու են շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն ու մեղմմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

- մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ՝ յուրաքանչյուր շաբաթը մեկ անգամ,
- հողային ծածկույթի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ ամսական մեկ անգամ,
- վայրի բնության, կենսամիջավայրի, Կարմիր գրքում ընդգրկված էնդեմիկ տեսակների մշտադիտարկումներ՝ տարեկան մեկ անգամ,
- Գավառագետ գետի ջրերի մշտադիտարկում՝ շաբաթական մեկ անգամ,
- աղմուկի և թրթռման մակարդակի մշտադիտարկումներ՝ տեղամասի տարածքում հորատման աշխատանքների ժամանակ:

Երևակման տարածքում կատարվելիք շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի իրականացման համար ընկերությունը նախատեսել է տարեկան 680.0 հազ. ՀՀ դրամ:

Պատճառաբանական մաս. Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, փորձաքննության ընթացքում, Գեղարքունիքի մարզի Գավառ համայնքի Նորատուս բնակավայրում անցկացված հանրային քննարկման ընթացքում գործունեության իրականացումը տեղական ինքնակառավարման մարմինների և մասնակիցների կողմից արժանացել է հավանության:

Հաշվետվության վերաբերյալ փորձաքննական գործընթացում ստացվել են կարծիքներ՝ ներքին գործերի, առողջապահության, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություններից, ԳԱԱ Սևանա լճի պահպանության փորձագիտական հանձնաժողովից, կադաստրի կոմիտեից, Գեղարքունիքի մարզպետարանից, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումներից:

Ստացված դիտողությունները և առաջարկությունները հաշվի են առնվել հաշվետվության լրամշակումներում:

Ամփոփելով հաշվետվության բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների վերլուծությունները՝ կարելի է եզրահանգել, որ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները, որոնք կառաջանան նախատեսվող գործունեության աշխատանքների իրականացման արդյունքում, կկրեն ժամանակավոր և տեղայնացված բնույթ և կլինեն թույլատրելի նորմերի սահմաններում: Դրանք կարող են բացառվել կամ մեղմվել գործունեության ընթացքում բնապահպանական միջոցառումների արդյունավետ իրականացմամբ:

Փորձաքննական գործընթացում Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Սևանա լճի պահպանության փորձագիտական հանձնաժողովի կողմից Գեղարքունիքի մարզի Նորատուսի ավազի և գլաքարակոպճային խառնուրդի հանքավայրի առաջին տեղամասում երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ՇՄԱԳ հաշվետվության վերաբերյալ տրվել է դրական կարծիք նշելով, որ երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացումը ընդհանուր առմամբ Սևանա լճի և Սևանի ջրահավաք ավազանի վրա էական բնապահպանական ռիսկեր ունենալ չեն կարող, սակայն հետագա արդյունահանման աշխատանքները Սևանա լճի էկոհամակարգի, ջրահավաք ավազանի և լանդշաֆտի վրա կարող են ունենալ էական բնապահպանական ռիսկեր:

Փորձաքննական դրական եզրակացություն տրվում է միայն երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների համար և չի կարող երաշխավորվել հետագա արդյունահանման աշխատանքներին դրական եզրակացության տրամադրումը:

Փորձաքննական պահանջներ

- Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների մոնիթորինգ և արդյունքները՝ Կառավարության 2018 թվականի փետրվարի 22-ի N191-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետներում և ձևաչափով ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն:
- Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել գնահատման հաշվետվությունում ամրագրված բնապահպանական միջոցառումների իրականացմանը, իսկ դրանց չբավարարման դեպքում նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ՝ ապահովելով բնապահպանական նորմերը:

- Անհրաժեշտ է ապահովել հայտով նախատեսված ռեկուլտիվացիայի աշխատանքների իրականացումը:
- ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի համաձայն՝ աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից անհրաժեշտ է դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ տեղեկացնել լիազոր մարմին՝ համապատասխան պահպանական միջոցառումներ իրականացնելու համար:
- Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացման ընթացքում խստագույնս առաջնորդվել «Սևանա լճի մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ և 10-րդ հոդվածներով, բացառելով ցանկացած բացասական ազդեցություն Սևանա լճի էկոհամակարգի վրա, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2005 թ. հունվարի 20-ի «Ջրաէկոհամակարգերի սանիտարական պահպանման, հոսքի ձեւավորման, ստորերկրյա ջրերի պահպանման, ջրապահպան, էկոտոնի և անօտարելի գոտիների տարածքների սահմանման չափորոշիչների մասին» N 64-Ն որոշումով:

ԵՐԱՓՈՒԿՈՒՄ ԱՍՍ

«ՄԱՔՈՒՐ ԱՎԱԶ 2022» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Գեղարքունիքի մարզի Նորատուսի ավազի և գլաքարակոպճային խառնուրդի հանքավայրի առաջին տեղամասում երկրաբանական ուսումնասիրության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությանը տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գլխ. մասնագետ՝

Կերիբնազ Մկրտչյան

Հովիկ Մեսրոպյան